Diskussion

De på bron funna getingarna måste som regel ha avlägsnat sig en bra bit från sina övervintringsplatser respektive bon. Migration av getingar på våren har beskrivits av Rudebeck (1965), Spradbery (1973), Mikkola (1978) och Edwards (1980). I maj och juni förolyckas övervintrade honor, som under sina vandringar passerar bron. Enligt Mikkola (1978) undviker getingar öppet vatten under vissa väderleksförhållanden och följer då i stället s k ledlinjer såsom kuster och landtungor. Likaså påvisade Lindauer (1976) att bin som skulle besöka blommor på motsatt strand föredrog att ta omvägen över en experimentellt utlagd pontonbro.

Kring början av juni har allt fler värdgetingar bosatt sig. Då de har övergått till en något mer stationär tillvaro minskar deras närvaro på bron. Men för snyltgetingarna kvarstår den tidskrävande uppgiften att leta upp ett redan grundat bo av passande slag. Därför måste betydliga sträckor tillryggaläggas, varvid de hamnar på bron oftare än värdarterna. Det låga antalet av snyltgetingen *D. adulterina* kan möjligen bero på att arten inte behöver flyga särskilt långa sträckor eftersom värdarten *D. saxonica* är mycket vanlig.

I slutet på juni samt i juli är såväl bobyggare som snyltgetingar bosatta. Bron passeras då mera sällan av getingar. Men under augusti och framåt ger en växande getingbefolkning ökad chans till brokontakt av framför allt arbetare. Att fler hanar än unga honor fanns på bron om höstarna kan indikera större spridning hos hanarna.

Litteratur

Edwards, R. 1980. Social Wasps. East Grinstead (Rentokil ltd.)

Hallin, G. 1964. Två för Sverige nya getingar (Hym. Vespoidea) – Opusc. ent. 29: 98.

Lindauer, M. 1976. Foraging and homing flight of the honey-bee: some general problems of orientation. *In*: Rainey, R. G. (ed). Insect Flight. Symposia of the Royal Entomological Society of London.

Mikkola, K. 1978. Spring migrations of wasps and bumble bees on the southern coast of Finland (Hym., Vespidae and Apidae). – Annls ent. fenn. 44: 10–26.

Rudebeck, G. 1965. On a migratory movement of wasps, mainly V. rufa (L.) at Falsterbo, Sweden. – Proc. R. ent. Soc. Lond. (A).40: 1–8(37)

Spradbery, J. P. 1973. Wasps. London (Sidwick & Jackson).

Recension

Adlerz, G. 1983. *Grävsteklarnas liv*. Eccus AB, Lund.

År 1916 utgavs på Magnus Bergvalls förlag i Stockholm Gottfrid Adlerz sista och förmodligen mest kända större arbete, Grävsteklarnas liv. Två år senare avled författaren 60 år gammal.

Man har nu gjort ett nytryck av detta arbete. Boken behandlar i huvudsak författarens egna iakttagelser och studier av beteenden hos olika grupper av grävsteklar. Även observationer gjorda av utländska entomologer, främst fransmännen Jean Henri Fabre och Charles Ferton får stort utrymme i boken.

Kvaliteten på bilderna har i den nytryckta upplagan avsevärt försämrats jämfört med originalet. Några av bilderna i boken väckte på sin tid stor uppmärksamhet, och Adlerz mottog mycket beröm bl a för en bild på sid 137 och omslaget, där rovstekeln *Dolichurus corniculus* leder en kackerlacka i ena antennen. Stillatigande kunde inte Adlerz motta allt beröm för dessa, som läsarna trodde autentiska bilder. Kort före sin död 1918 meddelade han i Entomologisk Tidskrift att samtliga bilder på steklarnas jakter var arrangerade med döda djur. Detta tycker jag inte förringar hans arbete, och man kan med mycket stor behållning läsa boken.

Man fängslas bl a av hans berättelser om de timmar, i stekande sol, han tillbringade tillsammans med sandsteklarna *Podalonia* (i boken *Psammophila) hirsuta* och ett par Ammophila arter. De latinska namnen på en del arter har sedan Adlerz tid ändrats, men detta innebär inga större bekymmer.

För dem som är intresserade av dessa fascinerande insekter i den svenska faunan kan jag varmt rekommendera boken.

Rune Axelsson